

AMZV ČR, KV, kart. 46, f.: Jednání s Maďarskem 1939, č. 17 739/II-1/39. Originál, strojopis.

¹ Uvedenú správu nepublikujeme.

² Pozri dok. č. 15.

³ Pozri dok. č. 51.

⁴ Pozri dok. č. 124.

⁵ Územie, ktoré Československo má odstúpiť Maďarsku, je vyznačené na pripojenej mape.

⁶ Pozri dok. č. 126.

⁷ Článok sa nenachádza pri dokumente.

⁸ Pozri dok. č. 133.

⁹ Správu nepublikujeme.

¹⁰ M. Kober poslal 23. 1. 1939 MZV telegram, kde uviedol, že Vörnle mu ukázal sobotné vyhlásenie ČTK a STK o jeho rozhovore s Csákyom. Ide o indiskréciu, ktorá je mu veľmi trápna. Prosi o vyšetrovanie vecí a o opatrenie proti podobným neprístojnostiam. – AMZV ČR, ZÚ Budapešť 1939, kart. 21, č. telegramu 8.

¹¹ Česko-slovenský vyslanec narážal na poslednú vetu svojho telegramu, ktorá znela: „Hovor (s I. Csákyom – L. D.) měl ráz co najsrdcejší.“ – AMZV ČR, TD 1939, č. 48, Budapešť 20. 1. 1939. Tuto vetu J. Zvrškovec rozšíril a 21. 1. 1939 pre STK dal nasledovné vyhlásenie: „Z Budapešti nám hlásia, že rozhovor, ktorý mal náš vyslanec Dr. Kober s ministrom zahraničných vecí grófom Csákyom, mal veľmi srdečný priebeh. Bolo konštatované, že pohraničné incidenty boli v priateľskom duchu likvidované. Bolo vyslovené želanie, aby viedenské rozhodnutie bolo v rámci zmiešaných komisií urýchlene prevedené.“ – AMZV ČR, PrS, kart. 60, f. 13, č. 11 528.

¹² V neposlednej miere.

132

29. január 1939. Budapešť.

Odpoveď predsedu maďarskej delimitačnej komisie P. Telekiho predsedovi česko-slovenskej delegácie Š. Janšákovi, v ktorej maďarská strana odmieta poskytnúť Česko-Slovensku kompenzáciu za územnú stratu v dôsledku aplikovania katastrálnych hraníc obcí.

Monsieur le Ministre,

Dans Votre lettre du 27 janvier 1939¹ vous avez bien voulu préciser le point de vue de votre Gouvernement concernant une compensation pour les pertes résultant de l'application des principes des limites communales cadastrales comme base de la fixation de la frontière la Hongrie et la Tchécoslovaquie.

Déjà au cours de la séance du 26 janvier² de la Commission de Délimitation j'ai eu l'honneur de vous déclarer, au nom de mon Gouvernement, de ne pas pouvoir accepter de principe la thèse suivant laquelle l'Etat tchécoslovaque pourrait subir une perte à la suite de la transposition de la frontière de la ligne de démarcation actuelle à la ligne constituée par les limites cadastrales ou communales des villages, situés des deux côtés de la frontière, villages, dont le sort a été, ou sera décidé par la Commission. En effet, les cartes annexées à la Décision arbitrale de Vienne, suivent, partout où il n'y a pas d'écarts sensibles entre la proposition hongroise et la Décision des arbitres, la ligne des frontières communales, telle que les cartes mises à la disposition des arbitres par le Gouvernement hongrois l'ont tracée. Cette tendance est clairement reconnaissable, même si elle se manifeste d'une manière généralisée ou simplifiée.

En constatant ce qui précède j'ai eu l'occasion de déclarer que mon Gouvernement ne peut reconnaître ni à la Tchécoslovaquie ni à la Hongrie aucun droit à une compensation pour des territoires de villages dans leurs confins communaux ou cadastraux, dépassant, d'un côté ou de l'autre, la ligne provisoire de démarcation.

Après avoir mis au courant mon Gouvernement du contenu de votre lettre précitée ainsi que des explications orales que vous avez bien voulu me donner concernant votre thèse, à la séance du 26 janvier de notre Commission, j'ai l'honneur de vous informer que mon Gouvernement approuve entièrement le point de vue que j'ai développé à la même séance et que je me suis permis de résumer ci-dessus. Mon Gouvernement, en effet, ne peut reconnaître ni pertes, ni gains du fait de la fixation de la frontière suivant les limites communales (cadastrales).

Mon Gouvernement, ainsi que moi-même, comme Président de la Délégation Hongroise à la Commission des Délimitations serions contents si la Commission, au lieu de poser et discuter des questions de principe inacceptables et contraires au sens et à l'intention de l'arbitrage, procédait à une décision pratique en ce qui concerne les villages dont le sort n'a pas encore été décidé par la Commission et terminait ses travaux aussitôt que possible. Le Gouvernement Hongrois et moi-même ferons – à condition de réciprocité – le possible ainsi que nous l'avons fait jusqu'ici pour accélérer ces travaux et pour les mener à bonne fin dans une atmosphère de mutuelle compréhension.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, les assurances de ma haute considération.

Teleki, m. p.

Vážený pán predseda!

Vo Vašom liste zo dňa 27. januára 1939¹ ste upresnili stanovisko Vašej vlády v otázke náhrady za stratu vyplývajúcu z aplikácie zásady hranice katastrálnych území obcí ako princíp pre stanovenie hranice medzi Maďarskom a Československom.

Už počas zasadnutia delimitačnej komisie dňa 26. januára² som mal česť v mene mojej vlády Vám vyhlásiť, že zo zásady nemôžem akceptovať tézu, podľa ktorej by československý štát mal utrpieť stratu v dôsledku upresnenia hranice z demarkačnej čiary na čiaru, ktorú tvoria katastrálne alebo obecné hranice obcí nachádzajúce sa na oboch stranách hranice a o ich osude už rozhodla alebo bude rozhodovať komisia. Fakticky všade na pripojených mapách k viedenskému rozsudku, kde nie sú odchylky medzi maďarským návrhom a rozhodnutím arbitrov, čiara hraníc obcí je vyznačená v takej podobe, ako je zakreslená na mape, ktorú maďarská delegácia dala arbitrom k dispozícii. Túto tendenciu možno jasne sledovať, hoci sa prejavuje vo všeobecnej a zjednodušenej forme.

V súvislosti s týmto konštatovaním je potrebné dodať, že moja vláda odmieta tak Československu, ako aj Maďarsku priznať právo na kompenzáciu za územie obcí v rámci ich katastrálnych alebo obecných hraníc, ktoré na jednej alebo na druhej strane presahujú dočasnú demarkačnú čiaru.

Keď som informoval moju vládu o obsahu tohto listu a po ústnom vysvetlení, ktoré ste mi poskytli 26. januára na zasadnutí komisie, mám tú česť Vás informovať, že moja vláda v plnej miere schválila stanovisko, ktoré som zastával na zasadnutí a ktoré dovoľujem si opäť zopakovať. Moja vláda naozaj nemôže uznať ani stratu, ani zisky vyplývajúce zo stanovenia hranice podľa (katastrálnych) hraníc obcí.

Moja vláda a tiež ja osobne ako predseda maďarskej delegácie v delimitačnej komisii budeme radi, keď komisia namiesto vzniesenia otázok a výmeny názorov o zásadách, ktoré sú neprijateľné a sú v rozpore so zmyslom a zámerom arbitráže, pristúpi k praktickému rozhodnutiu vo veci obcí, o ktorých osude ešte komisia nerozhodla a bude sa usilovať o rýchle ukončenie práce. Maďarská vláda a ja, akceptujúc podmienku reciprocity, vykonáme, ako sme to doteraz robili, všetko, aby sa práca urýchlila a v ovzduší vzájomného pochopenia smerovala k dosiahnutiu úspešného konca.

Pán predseda delegácie, prijmite prejav mojej hlbokkej úcty.

Teleki, v. r.

AMZV ČR, KV, kart. 46, f.: Jednání s Maďarskem 1939, bez č., Odpis, strojopis.

¹ Pozri dok. č. 134.² Záznam zo zasadania nepublikujeme.*30. január 1939, Budapešť.**Záznam rozhovoru tajomníka česko-slovenskej delegácie P. Flíšu s ministerským radcom P. Sebestyénim o ťažkostiach pri rokovaní jednotlivých komisií a snahe o ich riešenie.*

Navštívil jsem dne 30. t. m. ve 13 hodin Dr. Sebestyéna a řekl jsem mu, že bez příkazu vyslanca Kobra, který měl v sobotu dne 28. t. m. rozhovor s hrabětem Csáky¹, přicházím jako generální sekretář čs. delegace k němu jako generálnímu sekretáři maďarské delegace, abych vysvětlil některé sporné otázky a rozptýlil určité pochybnosti, které mohly snad vzniknouti v lůně maďarské delegace následkem událostí, jež odehrály se nepředvidanou shodou okolností v pátek dne 27. t. m. ve všech komisích, jednajících v Budapešti. Požádal jsem ho zároveň, aby o mých vývodech zpravil neprodleně hraběte Csákyho, ježto snad přispějí k tomu, aby si mohl učiniti zcela objektivní obraz o tom, jak jednání ve skutečnosti stojí.

Dr. Sebestyén odpověděl, že vítá moji návštěvu, ježto skutečně 27. t. m. včera se maďarská delegace domnívala pro potíže rázu zásadního, jež objevily se současně ve všech třech komisích zasada- jících v Budapešti, že čs. delegace má v úmyslu, nebo dostala instrukce, nově započaté jednání rozbiti. V tom smyslu bylo též referováno hraběti Csákymu v pátek večer a proto projevil své pochybnosti v rozmluvě s vyslancem Kobrem v sobotu v poledne.

Řekl jsem mu na to, že mohu zcela kategoricky a určitě prohlásiti, že nejen není úmyslem čs. delegace rozbiti jednání a tím méně ještě nebyly jí v tomto směru dány žádné instrukce ani od vlády ústřední, nebo krajinské v Bratislavě a Chustu, nýbrž naopak jest v intencích čs. delegace jednání přivést s největším urychlením k uspokojivému pro obě strany konci a tím položit základ k vybudování loyálního sousedského poměru mezi oběma státy.

Přikročili jsme pak k projednávání jednotlivých potíží, jež se v jednání komisí objevily:

1. Komise právní:

Domnívají se maďarští delegáti, že ministr Dr. Mičura byl ve svém jednání o provádění amnestie neústupný a brskní, dlužno to přičísti dojmu, který zase měl nejen on sám, ale i druzí čl. zástupci o postupu maďarské delegace stran předání oněch 56 čs. politických vězňů, zadržovaných ještě měsíc po amnestii v postrkovně (toloncházu) v Budapešti. Chtěla-li maďarská delegace vykonávat jakési retenční právo na nich, dokud nebude známo, co se stalo s Maďary odsouzenými čs. vojenskými soudy, viděl v tom Dr. Mičura jistou nedůvěru vůči svému slibu, že amnestie bude se strany čs. úplně provedena. O věci bylo ostatně dosaženo nyní dohody mezi mnou, Dr. Udvardym a vrchním radou Steidlem a transport čs. vězňů odchází dne 31. t. m.

V otázce kolonistů musil býti v čs. delegaci vzbuzen dojem, že maďarská delegace úmyslně protahuje jednání a opouští základnu, k níž se dospělo za jednání v Bratislavě². Nejprve totiž se strany maďarské bylo řečeno, že se o kolonistech nemůže jednati, ježto delegace nedostala ještě od své vlády instrukce a na to bylo v plenárním zasedání prohlášeno, že maďarská vláda nemůže se zavázati k převzetí určitého počtu Maďarů ze Slovenska a Podkarpatské Rusi jako ústupek za prohlá-